

Bijlage HAVO

2014

tijdvak 1

kunst

beeldende vormgeving - dans - drama - muziek - algemeen

Tekstboekje

Tekst 1

Het programma van de festiviteiten in Versailles 1674

<i>Datum</i>	<i>Plaats (in Versailles)</i>	<i>Programma</i>
4 juli	Bosquet du Marais	Maaltijd / banket met muziek
	Cour de marbre	<i>Alceste</i> , tragedie
	Château	Médianoche (nachtelijke maaltijd)
11 juli	Trianon	<i>L'Églogue de Versailles</i>
	Bosquet de la Salle des Festins	Maaltijd / banket
19 juli	Ménagerie	Maaltijd
	Grand Canal	Optocht in gondels (boten)
	Grotte de Thétis	<i>Le Malade imaginaire</i> (De ingebeelde Zieke), comédie-ballet
28 juli	Bosquet du Théâtre d'eau	Maaltijd / banket
	Allée du Dragon	<i>Les Fêtes de l'Amour et de Bacchus</i> , pastorale
	Grand Canal	Vuurwerk
	Cour de marbre	Nachtelijke maaltijd met muziek
18 augustus	Bosquet de la Girandole	Maaltijd met muziek
	Orangerie	<i>Iphigénie</i> , tragedie
	Grand Canal	Vuurwerk
31 augustus	Grand Canal	Vuurwerk
	Grand Canal	Optocht in gondels (boten)

Tekst 2

De Ballets Suédois en de Revue Nègre

De Ballets Suédois (de Zweedse Balletten) bestonden van 1920 tot 1925. Het gezelschap werd geleid door Rolf de Maré, een rijke Zweedse grondbezitter en kunstliefhebber. Om het gezelschap een podium te geven sloot De Maré een overeenkomst met het Parijse Théâtre des Champs-Élysées.

Toen De Maré zich in 1925 uit de Ballets Suédois terugtrok, hield het gezelschap op te bestaan. Hij bleef wel avonden programmeren in het Théâtre des Champs-Élysées. Een van de nieuwe programma's die hij produceerde was de zogenaamde Revue Nègre met danseres Joséphine Baker in de hoofdrol. In deze show werd jazzmuziek ten gehore gebracht en Baker danste er gekleed in een bananenrokje.

Tekst 3

La Création du Monde

Choreografie: Jean Börlin

Muziek: Darius Milhaud

Decor en kostuums: Fernand Léger

Verhaal: Blaise Cendrars

Première: 1923

La Création du Monde (De schepping van de wereld) is gebaseerd op Afrikaanse mythes en scheppingsverhalen die schrijver Blaise Cendrars in een reisverslag had opgetekend.

De choreograaf van het stuk, Jean Börlin, heeft zich onder andere laten inspireren door etnografische films over dans uit Congo. Componist Milhaud verwerkte in zijn compositie voor het ballet elementen uit authentieke jazz. Daarmee maakte hij kennis in 1922, tijdens een bezoek aan Amerika.

Het verhaal is opgebouwd uit zes delen. Het begint met de chaos van voor de schepping en ontwikkelt zich tot het ontstaan van de dieren en de uiteindelijke schepping van de mens. De liefde tussen het mannelijke en het vrouwelijke mondt uit in een paringsdans.

In 2001 werd het ballet gereconstrueerd onder leiding van Kenneth Archer en Millicent Hodson, die eerder al reconstructies maakten van 'verloren' balletten zoals *Le Sacre du Printemps* van Nijinski.

Tekst 4

Gerrit Rietveld

Gerrit Rietveld (1888-1964) ging op elfjarige leeftijd, na de lagere school, in zijn vaders meubelmakerij aan het werk. Hier leerde hij de ambachtelijke traditie van het meubelmakersvak. Handwerk, met name houtbewerking, en het kopiëren van historische stijlen waren toen gebruikelijk in dit vakgebied.

Vanaf zijn zestiende ging Rietveld in de avonduren cursussen volgen, onder andere op het gebied van tekenen en kunstgeschiedenis, bij de School voor Kunstnijverheid. Hij studeerde bouwkunde bij de moderne architect Klaarhamer. Via Klaarhamer kwam Rietveld in contact met de ideeënwereld van vooruitstrevende kunstenaars. In 1910 werd Rietveld lid van de Utrechtse kunstenaarsvereniging 'Genootschap Kunstliefde'.

In mei 1917 startte Rietveld zijn eigen werkplaats. Kopers en opdrachtgevers vond hij vooral in de maatschappelijke en culturele bovenlaag van Utrecht en onder collega-kunstenaars, architecten en vormgevers.

Tekst 5

Maarten Baas

Maarten Baas (1978) is een Nederlandse ontwerper die bekend is in binnen- en buitenland. Hij studeerde in 2002 af aan de Design Academy in Eindhoven en brak vrijwel direct door met zijn eindexamenwerk, de serie *Smoke*.

Smoke

Drie vintage Victoriaanse meubels vormden de basis voor de eerste meubels uit deze serie. Baas bewerkte deze meubels door ze in brand te steken en, wanneer de buitenste laag verkoold was, te blussen. Na behandeling met kleurloze epoxyhars waren de meubels weer bruikbaar.

Na deze eerste drie stoelen gebruikte Baas allerlei soorten meubels als basis voor deze serie. In 2004 ging hij een samenwerking aan met de New Yorkse designgalerie Moss. Baas maakte toen gebruik van designklassiekers uit de twintigste eeuw, waaronder meubels van Gerrit Rietveld.

Clay

Na *Smoke* volgde onder meer de serie *Clay* (2006).

De meubels in deze serie zijn gemaakt van synthetische klei die geboetseerd wordt rond een metalen 'skelet'. De meubels worden per stuk vormgegeven en met de hand gemaakt.

Tekst 6

Paul Simon en Zuid-Afrika

In Zuid-Afrika heerste in de jaren tachtig nog een streng apartheidsbeleid, waarbij de regerende blanken afdwongen dat de verschillende etnische groepen van elkaar gescheiden leefden, woonden en werkten. De blanken hadden rechten (en voorrechten) die de andere groepen in Zuid-Afrika niet hadden. Bovendien was er sprake van strenge politieke censuur. De bekendste strijder tegen het apartheidsregime is Nelson Mandela, die 27 jaar gevangen werd gehouden vanwege zijn acties tegen het regime.

De westerse wereld veroordeelde dit regime en kondigde een economische en culturele boycot af. Toch reisde de Amerikaanse popmuzikant Paul Simon in 1984 naar Zuid-Afrika. Hij maakte er opnames met de Boyoyo Boys en de zanggroep Ladysmith Black Mambazo.